

– تربیت نیروی انسانی متخصص؛

– حمایت از تحقیقات بنیادی، نوآورانه و کاربردی؛

– تدوین سیاست‌ها، ضوابط و مقررات ملی.

رهبر انقلاب معتقدند که ایران نباید صرفاً مصرف‌کننده هوش مصنوعی باشد؛ بلکه باید به یک تولیدکننده فعال در این حوزه بدل شود؛ در غیر این‌صورت، وابستگی فناورانه به بیگانگان، منافع و هویت فرهنگی ما را تهدید خواهد کرد.

از این رو تأکید ایشان ورود عمیق به مسأله طراحی هوش مصنوعی در تمامی زمینه‌ها اعم از نظامی، اقتصادی، حقوقی و پزشکی است.

◦ **تجربه دنیا در عرصه تنظیم‌گری هوش مصنوعی و اقدامات ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

● تجربه جهانی نشان می‌دهد که تنظیم‌گری موفق در زمینه هوش مصنوعی، نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی شامل تدوین قوانین، اصول اخلاقی، نظارت و ارزیابی است.

این اقدامات به ایجاد یک زیست‌بوم هوش مصنوعی پایدار و اخلاقی کمک می‌کند تا از منافع این فناوری به‌نحو احسن بهره‌برداری نماییم.

باید توجه داشت که کشورهای غربی عمدتاً با هدف تأمین منافع خود و حفظ سلطه فناوری، اقدام به قانون‌گذاری می‌کنند؛ بنابراین، ایران باید با نگاهی مستقل و متکی بر فرهنگ بومی خود، وارد این عرصه شود و به این مسأله توجه ویژه نماید.

◦ **نقش نخبگان دانشگاهی و کنشگران علمی وفنی در پیشرفت کشور در مسئله هوش مصنوعی چیست؟**

نخبگان دانشگاهی، پژوهشگران و متخصصان فناوری نقش حیاتی و کلیدی در توسعه هوش مصنوعی دارند. آنان، محرک اصلی پیشرفت کشور در عرصه هوش مصنوعی هستند و می‌توانند نقش بسزایی در توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور ایفا کنند.

وظایف آنها شامل موارد زیر است:

- توسعه فناوری‌های نوین بومی؛
- آموزش نیروی انسانی متخصص؛
- تعامل بین علم، صنعت و بازار؛
- تدوین سیاست‌ها و راهبردها؛
- ترویج فرهنگ علمی و اخلاقی؛
- آگاهی‌بخشی به جامعه؛
- ایجاد شبکه‌ها و همکاری‌های علمی.
- **لوازم و راهبردهای توسعه دیپلماسی سایبر در عرصه بین‌المللی وزمینه‌های قانونی آن چیست؟**
- توسعه دیپلماسی سایبر در عرصه بین‌المللی، به‌معنای ایجاد و تقویت روابط و همکاری‌ها در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات و امنیت سایبری میان کشورهاست.
- این دیپلماسی به‌ویژه در دنیای امروز که فناوری‌های دیجیتال و اینترنت به بخش جدایی‌ناپذیر زندگی روزمره تبدیل شده، اهمیت ویژه‌ای دارد.

برای توسعه این دیپلماسی، لوازم و راهبردهای مختلفی وجود دارد که به‌همراه زمینه‌های قانونی آن باید مورد توجه قرار گیرند.

توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات، تقویت همکاری‌های بین‌المللی، تدوین سیاست‌ها و استراتژی‌های ملی، از مهمترین مسائل این دیپلماسی است.

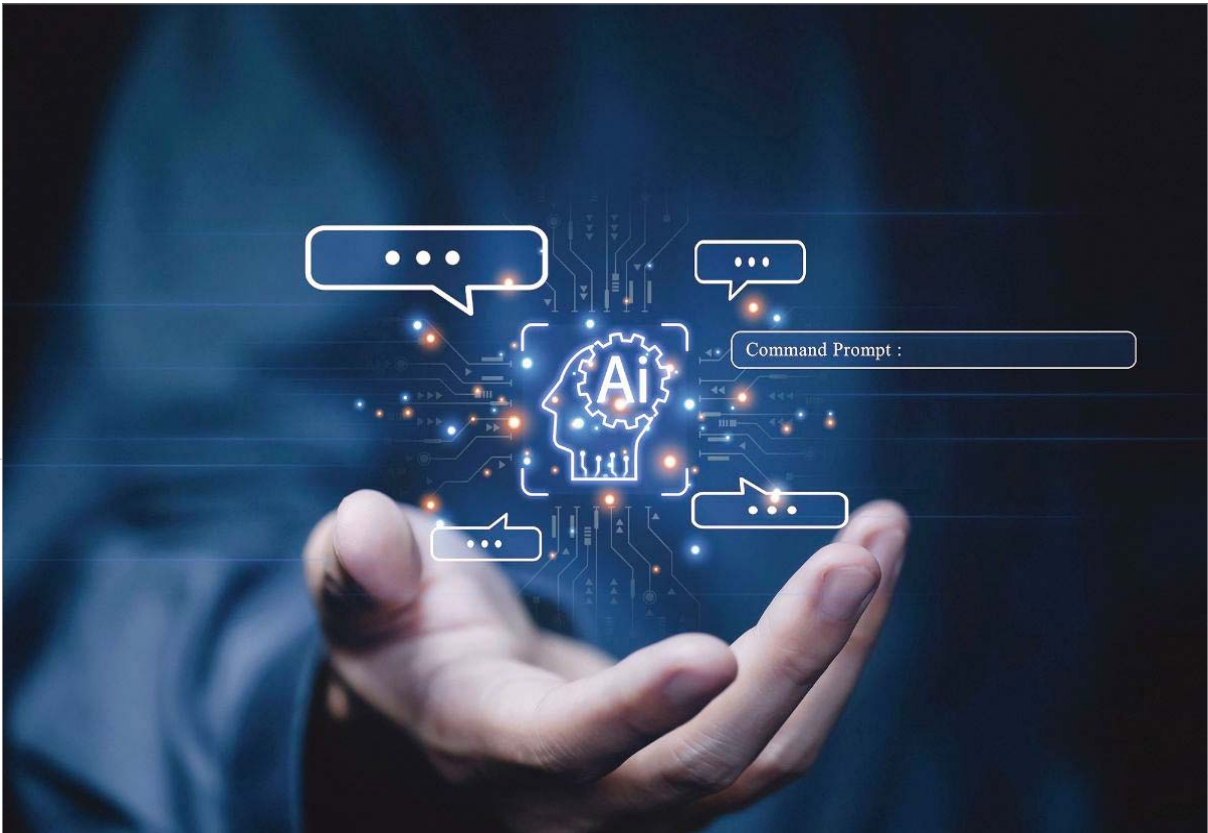
نکته پراهمیت در این گفت‌مان بین‌المللی، باید حفظ استقلال کشورها و تأکید بر عدم دخالت در فرهنگ‌های بومی و ملی و باورهای دینی مردم باشد؛ البته به نظر می‌رسد، در صورت سیاست‌گذاری توسط کشورهای غربی، هدف تخریب قرار خواهند گرفت.

◦ **به نظر شما نقش فناوری‌های نوین از جمله هوش مصنوعی در دوران تجاوز رژیم صهیونی و دفاع مقدس ۱۲ روزه چه بود؟**

- تجربیات جنگ اخیر نشان می‌دهد که دشمن در عرصه‌های مختلف از جمله گردآوری اطلاعات و تحلیل آنها، شناسایی‌ها و اجرای عملیات‌ها و پشتیبانی‌ها، از فناوری‌های نوین اطلاعاتی و هوش مصنوعی بهره گرفته است. قاعدتاً دستگاه‌های امنیتی و نهادهای نظامی ما این موضوع را به دقت بررسی کرده و خواهند کرد. شناسایی این تهدیدات و چاره‌جویی جهت پیشگیری از مخاطرات امنیتی و نظامی ناشی از این فناوری‌ها و توسعه و ارتقای توانایی‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در این عرصه‌ها از مهمترین ضرورت‌هاست.

- **نظر شما درباره مسأله هوش مصنوعی و نقش طلاب و حوزه‌های علمیه به‌ویژه در پساچنگ ۱۲ روزه چیست؟**

- بخش مهمی از جنگ‌های نوین جنگ ادرارکی است. محافظت از مرزهای ادراکی جامعه در برابر تهاجم نرم دشمن تا حد زیادی به عهده مراکز علمی و فرهنگی از جمله حوزه‌های علمیه است. در بند ششم پیام مقام معظم رهبری در اربعین شهادی اقتدار هم، به نقش حوزه‌های علمیه در بصیرت‌بخشی و معنویت‌افزایی و ایجاد طمانینه اجتماعی اشاره شده است. فراگیری مهارت‌های رسانه‌ای و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین توسط فعالان حوزه‌ای جهت تقویت انسجام ملی و هویت دینی پیش‌نیاز ایفای این مأموریت در این دوره است.

در گفت‌وگو با رئیس جامعةالمصطفی العالمیه بررسی شد

هوش مصنوعی و آثار آن بر ساختارهای فرهنگی و دینی

عضو مجلس خبرگان رهبری تصریح کرد: محافظت از مرزهای ادراکی جامعه در برابر تهاجم نرم دشمن تا حد زیادی به عهده مراکز علمی و فرهنگی از جمله حوزه‌های علمیه است. در بند ششم پیام مقام معظم رهبری در اربعین شهادی اقتدار هم، به نقش حوزه‌های علمیه در بصیرت‌بخشی و معنویت‌افزایی و ایجاد طمانینه اجتماعی اشاره شده است.

درخصوص آینده هوش مصنوعی و اقدامات و راهکارهای در این حوزه، خبرگزاری حوزه با حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی رئیس جامعةالمصطفی العالمیه گفت‌وگو کرده است که تقدیم می‌شود.

◦ **نظر شما درخصوص آینده‌نگری درباره هوش مصنوعی از منظر اندیشه اسلامی و تأثیرات احتمالی آن بر ساختارهای اجتماعی و دینی چیست؟**

- آینده‌نگری درباره هوش مصنوعی و اثرات آن بر ساختارهای اجتماعی و دینی، یک موضوع چندوجهی است. برای تحلیل این موضوع باید به چند نکته اساسی توجه داشت:

در گام نخست، باید نگاهی به انسان‌شناسی اسلامی داشته باشیم. در اندیشه اسلامی انسان موجودی دارای روح، عقل و اراده آزاد است. حال، هوش مصنوعی که بازتابی از عقل انسانی محسوب می‌شود، می‌تواند جایگاه انسان در هستی را به چالش بکشد. باید بررسی کرد که آیا می‌توان هوش مصنوعی را به‌عنوان موجودی مستقل تلقی کرد یا خیر.

مسأله بعدی، موضوع اخلاق و مسئولیت است. در اسلام، مسئولیت اخلاقی و تصمیم‌گیری، بر عهده انسان است. توسعه هوش مصنوعی باید با در نظرگرفتن اصول اخلاقی اسلامی، از جمله احترام به کرامت انسانی، عدالت، صداقت و مسئولیت‌پذیری صورت گیرد.

هوش مصنوعی همچنین می‌تواند ساختارهای اجتماعی را تغییر دهد؛ از بازار کار گرفته تا روابط اجتماعی، نظام آموزشی و حتی رفتارهای دینی. این تحولات نیازمند آمادگی، آموزش و سازگاری دقیق جامعه است.

یکی دیگر از مخاطرات اساسی، افزایش شکاف طبقاتی ناشی از دسترسی نابرابر به فناوری در سطح ملی و بین‌المللی است. اگر جوامع نخبگانی یا حتی کشورهای خاص به‌طور انحصاری از این فناوری بهره‌مند شوند، شاهد نابرابری‌هایی خواهیم بود که به تنش‌های اجتماعی و بین‌المللی منجر می‌شود.

یکی از مهم‌ترین نگرانی‌ها، تأثیرپذیری تفسیر دین از طریق ابزارهای هوش مصنوعی است. استفاده از این فناوری در تحلیل متون دینی، اگر بدون دقت و چارچوب علمی انجام شود، می‌تواند به تحریف معانی بینجامد.

از سوی دیگر، ظهور مسائل فقهی نوینی همچون مسئولیت‌های حقوقی هوش مصنوعی، تصمیم‌گیری خودکار، حریم خصوصی و امنیت دیجیتال نیز از پیامدهای این تحولات است که به نظریه‌پردازی و اجتهاد جدید و سریع نیاز دارد.

البته باید تأکید کرد که هوش مصنوعی فرصت‌هایی نیز در اختیار متولیان امور دینی قرار می‌دهد؛ از جمله بهبود کیفیت زندگی، تسهیل دسترسی به آموزش دینی و افزایش بهره‌وری در خدمات اجتماعی. آینده‌نگری هوش مصنوعی از منظر اندیشه اسلامی نیاز به بررسی دقیق و جامع با هدف ایجاد تعادل بین بهره‌برداری از فناوری‌های نوین و حفظ اصول اخلاقی و انسانی دارد.

◦ **چه اقداماتی باید در حوزه هوش مصنوعی انجام شود؟**

- برای بهره‌برداری هدفمند از هوش مصنوعی در چارچوب هنجارهای اسلامی و کاهش چالش‌های احتمالی، می‌توان اقدامات زیر را پیشنهاد کرد:

۱. توسعه آموزش و تحقیقات میان‌رشته‌ای: طراحی برنامه‌هایی در راستای پیوند علوم انسانی، فلسفه، دین و هوش مصنوعی. (این تحقیقات و آموزش‌ها می‌توانند به درک بهتر تأثیرات هوش مصنوعی بر مفاهیم انسانی و دینی کمک کند.)

۲. توسعه الگوریتم‌های اخلاقی: طراحی و توسعه الگوریتم‌هایی

● اخبار کوتاه جهان

● سودان جنوبی

◦ **با اسرائیل درباره اسکان ساکنان غزه گفت‌وگویی نداشته‌ایم:** وزارت خارجه سودان جنوبی گزارش‌های رسانه‌ای درباره گفت‌وگو با تل‌آویو برای انتقال مردم فلسطین به این کشور را تکذیب کرد. خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارش داده بود که رژیم صهیونیستی در حال مذاکره با سودان جنوبی برای اسکان ساکنان غزه در این کشور بحران‌زده شرق آفریقاست.

● مصر

◦ **مصری‌ها حسابی از مطرح‌شدن رسمی اسرائیل بزرگ ترسیده‌اند؛ محکومیت شدید اظهارات تحریک‌آمیز رژیم صهیونیستی از سوی الازهر:** الازهر مصر با صدور بیانیه‌ای، اظهارات تحریک‌آمیز و غیرقابل‌قبول مقامات رژیم صهیونیستی درباره توهم «اسرائیل بزرگ» را به شدت محکوم کرد. این نهاد دینی تأکید کرد: چنین سخنانی نشان‌دهنده ذهنیت اشغال‌گرانه ریشه‌دار است که پرده از طمع‌ورزی‌ها و نیات افراطی صهیونیست‌ها برای تسلط بر منابع و ثروت کشورهای منطقه برمی‌دارد.

● رژیم صهیونیستی

◦ **انزوای بی‌سابقه فرودگاه‌های رژیم صهیونیستی به‌دلیل تحریم هوایی یمن:** روزنامه صهیونیستی «The Marker» نوشت: تحریم هوایی نیروهای مسلح یمن در حمایت از غزه، فرودگاه‌های رژیم صهیونیستی را به انزوای کامل کشانده است. تنها ۳۶ شرکت هواپیمایی به فلسطین اشغالی پرواز می‌کنند؛ درحالی‌که قبل از جنگ، بیش از ۱۰۰ شرکت فعال بودند. پروازها به آمریکا ۴۰٪ و خدمات هوایی ۶۰ تا ۷۰٪ کاهش یافته و باعث افزایش شدید قیمت‌ها شده است. در مقابل، امارات رشد ۳۰٪ مسافران به اسرائیل را تجربه کرده است.

● نروژ

◦ **نروژ قطع همکاری مالی با فلسطین اشغالی را اعلام کرد:** صندوق سرمایه‌گذاری دولتی نروژ در پاسخ به بحران نوار غزه و کرانه باختری، سهام خود در یازده شرکت اسرائیلی را فروخت و قطع همکاری مالی با فلسطین اشغالی را اعلام کرد.

● چین

◦ **سدی که به اندازه همه نیروگاه‌های ایران برق تولید می‌کند:** چین ساخت بزرگ‌ترین سد برق‌آبی جهان را در تبت آغاز کرده که سالانه ۳۰۰ میلیارد کیلووات‌ساعت برق تولید خواهد کرد؛ یعنی معادل تولید برق تمام نیروگاه‌های ایران و ۳ برابر بزرگترین سد جهان. سرمایه‌گذاری کل این سد ۱۶۷ میلیارد دلار برآورد شده. این ابرپروژه در یکی از پرباران‌ترین مناطق چین ساخته می‌شود و نقش مهمی در تأمین انرژی پاک و کاهش کربن برای چین خواهد داشت.

● لهستان

◦ **استقرار نظامی آلمان در لهستان جهت بازدارندگی علیه روسیه:** همزمان با ادامه تنش‌های غرب و روسیه بر سر اوکراین، آلمان پنج جت جنگنده یوروفایتر خود را در یک پایگاه هوایی لهستان مستقر کرده است. رسانه‌های آلمانی گزارش دادند: مأموریت جنگنده‌های این کشور در لهستان، چند هفته طول خواهد کشید. قرار است لهستان تا سال ۲۰۳۰ با در اختیار گرفتن حدود ۱۱۰۰ تانک، بزرگترین ناوگان تانک در اروپا را داشته باشد؛ رقمی که بیش از مجموع تعداد تانک‌های انگلیس، آلمان، فرانسه و ایتالیا خواهد بود.

● ترکیه

◦ **انعکاس چالش‌های اقتصادی ترکیه در آخرین نظرسنجی‌های سیاسی:** کارشناسان معتقدند در کنار مسائل سیاسی، عوامل اقتصادی، مهمترین عامل تأثیرگذار بر نتایج افکارسنجی‌های اخیر ترکیه است. ترکیه رکورددار تورم مواد غذایی در میان کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری اقتصادی است.

● روسیه

◦ **شرط پوتین برای صلح؛ واگذاری دونتسک به روسیه:** فایننشال تایمز: پوتین در دیدار با ترامپ در آلاسکا پیشنهاد داد که در ازای واگذاری دونتسک به روسیه، مسکو حملاتش به مناطق خرسون و زاپوریژیا را متوقف کند. الان نیروهای روس ۷۰٪ دونتسک را کنترل می‌کنند؛ اما شهرهای غربی همچنان در دست اوکراین است و نقش کلیدی در دفاع این کشور دارد. زلنسکی احتمالاً با این پیشنهاد مخالفت خواهد کرد؛ اما قرار است دوشنبه با ترامپ گفت‌وگو کند.

● فلسطین

◦ **پیشنهاد جدید آمریکا درباره غزه:** به گزارش پایگاه اینترنتی الجزیره، روزنامه عبری اسرائیل هیوم اعلام کرد: آمریکا پیش‌نویس طرح جدیدی را برای دستیابی به یک راه‌حل دائمی در غزه ارائه کرده که قرار است، به‌صورت مرحله‌ای اجرا شود. طرح آمریکا با پیشنهاد ویتکاف آغاز می‌شود و با آتش‌بس دائمی به پایان می‌رسد. طبق این طرح، یک تشکیلات بین‌المللی در طول دوره اجرای پیشنهاد ویتکاف، بر نوار غزه حکومت خواهد کرد. طرح مذکور شامل بازسازی نوار غزه نیز می‌شود.